

Előfizetési díj:

Postán vagy Pécssett házhoz küldve: egész évre 5 ft., fél-évre 2 ft. 50 kr., negyed évre 1 ft. 25 kr. egyes szám 15 kr. Megjelenik minden szombaton. Egyes számok kaphatók Weidinger N. könyvkeres. (Széchenyi tér).

PÉCSI FIGYELŐ.

Hirdetések ára:

Egy négyhasábos péfít sor egyszeri megjelenésért 8 krt többszöri megjelenésnél árleengedés adatik. Minden hirdetés után 30 kr. bélyeg díj fizetendő. A nyílt tér 1 petit sora 10 kr. A hirdetési díj előre fizetendő.

Szerkesztői iroda:

Ferenciek utca 22. sz. I emelet. Kéziratok vissza nem küldetnek

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, a hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők. Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, Blauhorn Antal úr a városbéli épületben, Lill János úr a budai külvárosban, Böhm C. F. úr a szigeti külvárosban lévő kereskedésében, és Fesztl Károly úr könyvkötő üzletében, Király utca (nemzeti kaszinó épület), valamint a vidéken minden postahivatalnál.

Kiadó hivatal:

Taizs Mihály nyomdájában Majláth-tér 22. szám alatt.

A külügyi vita.

A mifelől annyi interpellációra nem felelt a miniszterelnök, végre egy megye felirata következtében a házszabályok által el nem nyomható vitatkozás még is annyi világot derített, hogy most már tudjuk, már a mennyiben t. i. elhisszük, hogy a mozgositás, bármely tartomány megszűllése iránt a minisztertanácsban határozat nem hozatott, sőt a miniszteri tanácsban erről szó sem volt.

Hallottuk, hogy a monarchiának az eldöntésre hivatott körében nincsen senki, a ki külügyi politikánk feladatának tekintend, hogy szomszédunkban a birtoklási és hatalmi viszonyok megváltozzanak, és hogy ily politika érdekében határozatokat hozni a jövőt illetőleg senkinek sincs szándéka, de egyúttal megtudtuk, hogy fejlődhetnek a viszonyok úgy, hogy hadseregünk egy vagy más ponton átlépi a határt, mert lekötve semmi irányban sem vagyunk.

A miniszterelnöktől kicsikart nyilatkozatnak tudjuk, hogy nem tulajdoníthatunk nagy súlyt, a ki képes volt a nagyobbra, attól elvárhatjuk a kisebbet is, de örvendünk, hogy egy megyének több társtörvényhatóság által támogatott felirata alkalmat adott arra, hogy a képviselőházban lévő pártok minden árnyalata nyilatkozhatott, az ország közvéleményét egyhangunak tüntethette fel azon irány felől, melyet a külügyi politikának a keleti bonyodalomban követni kötelessége, hogy nem hagyott fen kétséget a felől, mikép ha ezen iránytól eltérne, világos hazaárulást követne el, melynek büntetése alól a nemzet itélőszéke előtt nincs felmentés, nem adatik kegyelem.

Hogy a volt osztrák-magyar belgrádi főkonzul, és bosnyák-hercegovinai cs. helytartónak felületett Kállay Béni ur Polyt nézeteihez közeledett és annak kifejezést is adott áldott együgyűségében, az mit sem változtat a képviselőház kifejezett véleményén, bogaras külön-cök mindig találkoznak és megelégedhetünk azzal is, ha az országból kifelé gravitáló elemek csak azon arányban képviselvék az országban, mint az országhá-ban.

A fődolog az, hogy az irány, melyet a külügyi vita a kormány-nak kijelelt, el ne tévesztessék, de egyúttal az is, hogy az actióba lépés órája jól megválasztott legyen, mert mi tagadás benne az elsőre nézve félünk, hogy a bécsi rövidlátó politikai kontárok éppen ellenkező irányban indulandnak, — azon irányban, melyet reactionarius sympathiák jelelnék ki; — a másikra nézve, hogy mint már Ausztriában hagyományossá vált a politika — ismét elkérik, akkor fog tenni valamit, midőn már tanácsosabb lenne abba hagyni.

Ezen külügyi vita kétségen felül a képviselőház jelen ülészaká-nak legérdekesebb jelensége volt; az osztrák képviselőház emberei lehetetlenségének köszönhetjük, hogy a vám- és bankügyi, úgy ezzel kapcsolatos quóta és más javaslatok tárgyalása és a mamelukhad általi elfogadásának keserű pohara egy időre — legalább őszig — elmúlt tőlünk, addig ki tudja, hogyan álland a világ sora? lesz e még adig mamelukserg is? mely megszavazása és lekötő az ördögnek lelki üdvösségét mulandó földi javakért cserében.

— **A magyar országgyűlés elnapolása** terv szerint július 5-re volna kitűzve. — Az osztrák reichsrath július 7-re akarja magát elnapolni, addig, hogy ne maradjon hátra, egy kis külügyi vitát fog tartani, a kiegyezési javaslatok egyikét sem veszi tárgyalás alá, hanem azt várja, hogy a magyar kormány mindenk előtt a már tárgyalásra kikötött cukoradó törvény-nyela hazai cukorgyártás egészen megülje.

— **A magyar országgyűlés bizottság** a közös költségek aránya feletti választ megküldé az osztrák bizottságnak. — Ebben előbbi állásponjtján maradvá felhívja az osztrák bizottságot, válasszon egy öt, vagy héttagu albizottságot, mely magyar részről küldendő hason bizottsággal közvetlenül tárgyalva ez ügyet, egyezkedést hozzon létre. Nem kétekednek abban, hogy a magyar mörök megteszik kötelességüket, hanem az osztrákok, azok saját kormányuk lekötését mibe sem veszik és folytatják a licitációt a mi hátrányunkra.

— **Az osztrák semlegesség** jellemzésére írják Raguzából: A montenegróiak részére küldött fegyvert és löszert a határon mindig elkobozzák, hanem azért a fegyvereknek semmi nyoma, mert a legközelebb éjjel természetesen az illető hivatalnok tudtával átesempesztetnek a határon. A Cattaro vidéki boechezek nagy része harcol Montenegróban a török ellen. — Hogy a fegyvereket és beszerzésükre a pénzt ki adja? azt nem lehetett kipuhatolni.

— **Bécsből jun. 24-ről jelentik**, hogy a határvidéken lévő Szapáry-hadosztály és a Dalmatiában fekvő csapatok számát nem szaporítják, de Scudier tábornok parancsnoksága alatt Zimony-Orsova-Mehadia vonalán két hadosztályt fognak felállítani. — A Budapesten állomásozó Rodich ezred parancsot kapott, hogy magát menekészen tartsa.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház 21-én tartott ülésében folytatott a gyámügyi javaslat tárgyalása, mely után Orbán Balázs jegyző olvasta föl Simonyi Ernőnek az összes miniszteriumhoz intézett interpellációját az iránt, hogy az 1856. ápril 15-iki párisi különbiztosító szerződést, mely az akkori osztrák kormány, Anglia és Franciaország közt kötötték, még fenállónak és érvényesnek tekintik-e és ha igen, történt-e valami és mi történt, a mi ezen szerződésnek érvényét szerez; s nincse itt az ideje annak, hogy Anglia és Franciaország felszólításának, e szerződésben is meghatározott intézkedéseknek a portával egyetértőleg való megtételére! — Junius 22-én. Előnk bemutatja Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun megye közönségének feliratát, Törökország területiségének fenntartása és nemzetközi bíróság felállítását iránt. (Helyeslés.) — Olaszországgal kötött kereskedelmi szerződésre vonatkozó javaslat harmadszor felolvasatván, elfogadtatik. Ezután folytatlagos tárgyalás alá került a gyámügyi javaslat. A 23-iki ülésben a gyámügyi javaslat tárgyalása befejezést nyert. A kérvények tárgyalására kerülvén a sor, élénk vitára nyújtott alkalmat Somogy megye, Szatmár megye és Keeskemét város kérvénye, annak megakadályozása iránt, hogy *Oroszország a keleti háborúban területi nagybővödést nyerjen s Törökország felosztásával határunkat szláv országokkal vegye körül.* — Simonyi Ernő felszólalván, hangsúlyozva, hogy az egész magyar nemzet különbség nélkül óhajtja Törökország területi épségének fenntartását s a panszláv hódító politika megakadályozását és a kormány mégis az oroszok igazságtalanul kedvező semlegesség útját választotta. Fel-emliti, hogy pár nap előtt a hírlapok azon meglepő hírt terjesztették, hogy a Rodich és Molinári tábornokok parancsnoksága alatt álló két hadtestnek mozgositása elrendeltetett és pedig a sokszor emlegetett Bosnia és Hercegovina elfoglalása szempontjából. Ezen mozgositási híreket gyanus szinben tünteti föl az, hogy a mozgositandó hadtestek parancsnokai oly egyének, kik a nemzet érzületével ellenkező hazaáruló panszláv politika hívei. A mennyiben e hírek tán valók nem lennének, úgy kéri szóló a miniszterelnökt, hogy annak alaptalanságát az országgyűlés s következőleg az egész nemzet előtt cáfolja meg, és hogy a választ a napokban hozzá intézett interpellációkra ne halassza soká. Kaás Ivor szintén Bosnia elfoglalásának kérdésével foglalkozott, ezen államellenes érdekl. intézkedést nyomós érvekkel cáfolva meg. — A 26-iki ülésben Apponyi Albert kijelenti, hogy a monarchia érdekeit legjobban és legbiztosabban Törökország integritásának fenntartása és az európai szerződésnek tiszteletben tartása által látja biztosítva. — Kállay Béni a panszlaviszt must mai alakjában nem tartja veszélyesnek, mert a szláv népek nincsenek egyet-

értésben. A monarchiának politikáját megelégedve veszi tudomásul. Szerinte előnyös helyzetben vagyunk minden tekintetben s nincs a fejleményektől miért tartanunk. — Tisza K. fejtegetve a kormány állásponjtját, elmondja, hogy az osztrák-magyar kormány semmi irányban lekötve nincs; hogy a külügyi politikának egyetlen vezéreszméje és irányadója az osztrák-magyar monarchiának érdeke, kizárásával minden ellen- és rokonszenvnek. A kormány feladatának fogja tartani, valamint tette eddig, ugy jövőre is: a monarchia népének vért és pénzt kímélni, s ha az események fejleménye mást igényelne, csak azon mérvig fog az igénybe vétetni, a meddig azt a monarchia érdeke követeli. Kijelenti, hogy a Bécsben tartott miniszteri értekezleten nem hogy bármely tartomány megszűllése, de még részletes mozgositás iránt sem hozatott határozat. A miniszterelnök és Kállay beszédére Helfy I. felelt tüzetesen és döntő érvekkel. Szóltak még: Csernátonyi, Zsedényi és Eber.

KÜLFÖLD.

Bécsben több tanácskozás tartott a császár elnöke alatt, melyekben a hadügyminiszteren kívül Rodich és Molinári tábornokok is részt vettek. Kétség-telennek állítják, hogy Ausztria-Magyarország közelebb katonai rendszabályok foganatosításához fog kezdeni. *A Budapesten állomásozó Rodich ezred parancsot kapott, hogy menekészen tartsa magát, s a vett parancs után 8 órával teljesen felszerelve indulásra készen legyen. A déli vasút igazgatósága utasítotat, hogy egy külön vonat a katonai parancsnokságnak rendelkezésére álljon.* — Zimonytól Orsova és Mehadiaig két hadosztályt állítanak föl Scudier tábornok parancsnoksága alatt.

A francia senatusnak június 21-én figyelemre méltó ülése volt. Hugo Viktor tartott jeles beszédet. Felhívja a senatorokat menték meg a nemzetet s bizonyítsák be, hogy ők szükségesek. Ha a senatus a kamara felosztására iránt feltett kérdést mellőzve a napirendre tér, ugy a szabadság és a bölcseslet értelmében fog határozni, melyek ellen a Syllabus mire sem képes. A háromfejt monarchia nem győzhet s nem mulhatja felül a köztársaságot. Beszéltek még Jules Simon és Beranger a felosztás ellen. *A 22-iki ülésben a senatus a kamara felosztását 150 szóval 130 ellenében elfogadta.*

London. Azon hír, hogy az angol kabinet elhatározta, az esetben, ha az oroszok átkelnek a Dnán, actióba lépni, mindinkább megerősítették.

A háború.

Az oroszok június 22-én éjjel Maecin és Izakcsa közt, és Karathacin mellett Hirszoval tájkán bárkákön átkeltek a Dunán, mintegy 4000-an. Nem a Dunapart hosszában, hanem a hegyek megett nyomultak előre s a basibozkokkal folytatott makacs harc után a Maecint domináló magaslatokat elfoglalták. A törökök Maecint odahagyván, az oroszok Brailából hidon és gözűszűkön menve át a Dunán, bevonultak Maecinba. Hirsóvát szintén harc nélkül szálták meg. Braila mellett nagy veszteséget szenvedtek az oroszok. Gyurgyevónál az átkelési készülteket a törökök észrevették s Rustukból lövöldözni kezdtek. Gyurgyevóban a bombázás sok kárt okozott. Rustuknál a törökök is átkelésre készültek, a pont is ki van szemelve a hol annak meg kell történnie. Sikerteljes egész más irányt adhat a háborúnak. Rustuk és Gyurgyevó közt erős ágyuharc folyt június 25-én. Az oroszok célpontokul főleg a consulatásokat vették. A pusztulás jelentékeny. Legtöbbet szenvedett a keresztény és a spanyol város negyed. A consulatási épületek megrongáltattak.

A montenegrói harctéren a törökök előnye mindinkább nagybővödik. Hat nap harc után és 7000 ember veszteséggel Szulejman pasa átment a Zela balpartjára Ali Szab pasával Spuznál egyesítendő, mi végre is hajtattván, Czettinje ellen indultak. Ujabb hírt szerént a törökök nagy csendben visszavonultak Podgoriczára. A két montenegrói hadsereg erősen megvan rongyalva.

Mukhtar pasának 21-éről kelt sürgőnye szerént: a török csapatok Elbárnál megverték az oroszokat. Az oroszok hosszú harc után nagy veszteséget szenvedtek s rendetlen állapotban meghátrálván, a törökök által üzbe vették. — Hivatatosan megerősítik, hogy a török hétfőn megverte az oroszokat Vain mellett. Az oroszok sokat vesztek és Bajazidba hátráltak, melyet a törökök még az nap körülvettek. Kars előtt az oroszok ismét vereséget szenvedtek. Kars mellett 9 új agyutelep állítatott fel 36 ágyuval. Bajazid várost és a várat a törökök visszafoglalták.

Simonfay János,

pécsvárad kerület országgyűlési képviselőjének — gyám és gondnoksági ügyekről szóló törvényjavaslat tárgyalása alkalmával — az árvapénzeknek tovább is a községi árvaatyák, vagyis a községek által leendő kezelése érdemében a képviselőházban 1877. június 21-én tartott beszéde.

[Az országgyűlési tudósító után.]

Tisztelt képviselőház!

Lehető röviden kívánok nyilatkozni, s ha mégis a tárgy szerintem fontos voltánál fogva némileg hosszasan találnék lenni, kérem azt azon gyöngeségemnek betudni, melynél fogva, meglehet a célből, hogy kellőleg megértessem, magamat röviden kifejezni nem tudom. Nem lesz e mellett felesleges, előlegesen megértenem, hogy engem nem vádolhat senki arról, hogy én a törvényjavaslatnak törvénynyé választ bármí módon megakadályozni törekedtem volna, miként már a t. ház előtt egy alkalommal ezen vád egy képviselőtársam ellenében felhozatott; mert habár nem értek is egyet azon alapeszmével, melyen ezen törvényjavaslat szerkesztve lett, miután már azt a tisztelt ház elfogadni méltotztatott, én a tárgyalás nem akadályozom. De ezen körülmény nem zárhatja ki azt, hogy egyes képviselő, s így én is a törvényjavaslat bizonyos része, fejezete, vagy egyes szakasz iránti kételyeimet, aggályaimat elő ne terjeszsem, s ebből kifolyólag a szükséghez képest a fejezet vagy egyes szakaszok a viszonyok szerinti megváltoztatására — vagy kihagyására ne törekedjem, s ez által a törvényjavaslat javítását ne kívánjam. Mert eddig is nem az volt a hiba, hogy egyes törvényjavaslatok tárgyalása a t. házban sokáig tartott, miután mentül behatóbban, mentül átgondoltabban tárgyalatik az úgy s mentül inkább figyelembe vétetnek, egy és más tett módosítványok, annál helyesebben kerül ki az a képviselőház kebeléből és a viszonyoknak is annál megfelelőbb leendő; ellenkezőleg a panasz mindig az volt, hogy több törvény hozatott a mult időkben, melyeknek hozatalánál sem a gyakorlat, sem pedig a viszonyok kellő méltatásán nem részesültek, minél fogva keresztlívítellük sok nehézségre talál, mely körülmény aztán az administációra is hátráltatólag hat.

Ezek előre bocsátása után engedelmet kérek a t. háztól, hogy az általam fontosnak tartott szakaszra figyelmüket felhívjam. Ezen szakaszra vonatkozólag első megjegyzésem az, hogy ezen szakaszok e fejezetben semmi helye nincs, és nézetem szerint csakis annak tulajdonítható, hogy e fejezetbe felvett, hogy vagy a törvényjavaslat szerkesztésénél mellőzve lett a rendszer, vagy pedig, a mi még valószínűbb, hogy az itt feltektett elvek elfogadása által a későbbi szakaszok megváltoztatásának praecidáljon. A törvény szerkesztéséknél gyakorlatban levő rendszer ugyanis azt kívánja, hogy minden intézkedés a maga helyén és azon fejezetben soroltassék fel, a mely fejezetbe címe szerint beleillik. Ez azért is szükséges, hogy mindenki szakértő és nem szakértő, ki a törvényben egyetmást utánézni akar, azt könnyen megtalálhassa. Már pedig, ha valaki ezen fejezet címe után indulva ezt a szakaszt keresné, — azt nem találhatja meg soha; mert ezen fejezet a község teendőiről szól gyámügyekben, míg e szakasz a gyámoltak és gondnokoltak pénzeinek kezeléséről, tehát arról intézkedik, a mi ép ezen szakasz értelmében sem a nagy, sem a kisközségek teendői közé nem tartozik. Hogy egy ilyen a fejezet címétől teljesen eltérő rendelkezés helyesen nem ide való, főleg miután arra egy külön ily című fejezet is van, azt ugy hiszem, ezentúl még bővebben indokolnom nem szükséges.

En azért legcélszerűbbnek találnám, és azt hiszem, hogy az igen t. belügyminiszter ur is abba beleegyezhet, hogy ezen szakasz már ezen indoknál fogva is egyszerűen hagyassék ki s a szerint, amint a t. ház jónak látja a későbbi 9. fejezetbe vétecsék fel.

En azt gondolom t. ház, mikor a t.

kormány egy ily törvényjavaslatot terjeszt elő és a t. ház ily intézkedést életbe lépteti akar, akkor mindenkéltől szükséges, hogy meggyőződést szerezzen magának az iránt, hogy ezen intézkedés általánosságában legjobb, legbiztosabb és legegyszerűbb mind az árvaék, illetőleg gyámoltak, mind a községekre nézve, s a mellett annak keresztlívítelle kevés nehézség és költséggel jár.

Szükséges továbbá, arról is meggyőződni a t. háznak, hogy az országban eddig hány megyében kezeltetett központilag és hány megyében kezeltetett községenként az árvavagyon és ezen közbőlözö kezelésnél mily előny vagy hátrány származott az egyik, és milyen a másik kezelésből, és hogy ezen hátrány vagy előny a kezelési rendszerben magában, vagy a kezelési rendszerrel egészen eltérő indokba rejlik-e. Ezen biztos adatok nélkül t. ház, egy ily fontos intézkedést törvénybe felvenni szerintem nem lehet, nem szabad. Ezen fontos adatok nélkül lehet állítani az egyiknek azt, hogy a központi kezelés helyesebb és célszerűbb, lehet állítani a másiknak azt, hogy a községenkénti kezelés célszerűbb a szerént, a mint egyik vagy másik a községi autonomiának megszűntetése mellett a centralisatio felé hajlik, és azt tartja helyesebbnek, vagy a decentralisatio. En t. ház a centralisatio Magyarországon minden tekintetben viszonyainknál fogva károsnak tartom, és ezen alapon, de ha ettől eltekintek is, saját tapasztalataim nyomán bizton merem állítani, hogy a községenkénti kezelése az árvaék pénzének sokkal biztosabb, célszerűbb, kevesebb költséggel és nehézséggel jár, és e mellett — mi legalább előttem fontos — a községekre nézve előnyösebb.

Igyekedni fogok t. ház, ezen állításaimat lehetőleg s tehetségemhez képest röviden egyenként bebizonyítani. Hogy a községi kezelés mellett az árvapénzek biztosság, azt igazolja azon körülmény, hogy a községenkénti árvapénzeknél minden községben a közgyám- vagyis árvaatyá, ki közbetevőleg mondva a legvagyonosabb, legértelmesebb és becsületes polgárokból szokott választatni, már magában is elég garantiát nyújt és első sorban ő felelős, másodsorban pedig a község, még pedig egész vagyonával, s miután a központi kezelésnél csak az illető pénztárnok felelős cautiójával, azt kérden: hogy egy megyében, a hol körülbelül 50—200 községi árvapénztár van és minden árvapénztárnál egy vagyonos közgyám (árvaatyá) felelős, nem nagyobb biztosítékot nyújt-e ez az egész árvapénzekre nézve, mint nyújt az egyetlen központi pénztárnok?

Azután t. ház, nézzük a felügyeletet. A felügyelet szempontjából nem biztosabb-e a községenkénti kezelés, mint a központi kezelés? A községi kezelésnél első sorban felügyel az előjáróság. Érdekelve van vagyonilag, tehát ezt a saját maga iránti tekintetből megteszi. Felügyel a szolgabíró, az árvaszék, vagyis a gyámhatóság, és felügyel és ellenőrzi azonkívül a megyei bizottság. Tehát négy rendbeli felügyelet alatt áll, — míg a központi pénztári kezelés csupán a gyámhatóságnak és a megyei bizottságnak felügyelete alatt áll. A mire tehát sokkal több felügyelet, az bizonyára sokkal nagyobb garantiát is nyújt. Kétségtelen tehát, hogy biztosság tekintetében a községenkénti kezelés felelte áll a központi kezelésnek.

A mi pedig a célszerűségét illeti, erre nézve azt hiszem t. képviselőház, hogy nem kell nagyobb bizonyíték mint az, hogy a központi kezelésnél, ha az administáció rossz, ha a felügyelet hiányos, ezen administáció és felügyeletnek hiányosságánál fogva a kezelésnek rossz volta és annak következményei az egész megyére kiterjednek, míg a községi kezelésnél, ha az administáció rossz is, csakis azon községet éri a baj, melyben rossz a kezelés, és soha sem szokott megtörténni az, hogyha az egész megyében rossz az administáció — minden községben rossz legyen az árvapénztári kezelés, sőt azt tapasztaljuk, hogy az ily esetben csak kivételesen egyes községekben mutatkoznak rossz kezelése.

Az igen t. miniszterelnök és belügyminiszter ur a központi kezelésnek mintegy argumentumál azt méltotztatott beszédében felemlíteni, hogy már azért is szükséges és célszerű a központi kezelés, mert a községi kezelésnél a községi lakosok a községi árvapénzt mintegy saját üzletükre szolgáló takarékpénztárt tekintik, és így megtörténni, hogy midőn az árva nagorvává lesz, két három—négy esztendeig is kell várnia, míg pénzt kikapja.

T. képviselőház! Erre az a megjegyzésem, hogy az, hogy a községi lakosok kapják és kezelik a községi lakosok árva pénzét, szerintem nagyon helyes és igazságos, mert a községi lakosok aránylag felelős minden árvapénzt. Ugyanezen köz-

ségi lakókat kötelezi a törvény arra is, hogy eltarssa azon szegény kiskorú árvaakat, akik azon községbe valók. Ez tehát teljesen jogosnak tartom, hogy azon községi lakos is élvezze a kezelést. A mi azt illeti, hogy két három éven később kapja meg pénzét az árva, én azt egyáltalában nem hiszem, hogy az megtörténhetne, és ha mégis némely helyeken megtörténik, ezen lehetőségnek inkább vagyunk köteve egy rossz központi pénztári kezelésnél, annyival is inkább, mert maga a törvényjavaslat sem teszi kötelezővé az egyesített cumulatív kezelést, sőt a törvény még megrendeli egyenesen, mit én is helyeslek, hogy az apa vagy az anya, a rokonok, idegenek pedig az apa és anya, vagy a közeli rokonok ajánlatára az árva pénzét kapják kölcsön, tehát hozzá utasított adóssal lesznek az árva. Már most t. ház, legyen akár központi, akár községi kezelés, ha hozzá utasított adóssal vannak az árva, amint vannak, könnyen megtörténhetik, hogy ezen adóssoktól a jelenlegi pénz- és perlekedési viszonyaink mellett az árva 2-4 évig sem fogják pénzeiket megkapni. De én azt gondolom, hogy minden más esetben, ha az adminisztráció és felügyelet jó, mert ez a legelső feltétel, akkor feltehetőleg ilyenre, hogy a községbenkénti kezelésnél, a hol az árvaatya könnyebben nyilvántarthatja az időnként nagykorúvá levő kiskorúakat, és így előre elkészítheti pénzüket, hogy akkor, mikor nagykorúságukat elérték, azt meg is kapják.

Ez meg is történik mindenütt, a hol az adminisztráció jó. Még az sem szolgál előnyül a központi kezelésnek, a mit talán felhozni lehetne, hogy a központi kezelésnél évente az újabb hagyatékok folytán befolyik annyi pénz, a mennyivel felezni lehet a nagykorúvá vált árva pénzének kifizetését. Mondom, hogyha ez állana is, még mindig fenmaradna azon aggodalom, melynek a t. miniszterelnök úr kifejezést adni méltóztatott, hogy a nagykorúakat két három évig kell várni, míg a hozzá utasított adóssoktól a pénz megkapja.

A mi továbbá azt illeti, hogy melyik jár több vagy kevesebb költséggel és nagyobb nehézséggel, azt hiszem, az már az általán elmondottakból kitűnik. Azonban ennek dacára még azt is bátor vagyok felemlíteni, hogy községi közigazgatás jövőre is lesznek, kik ingyen nem fognak szolgálni s kiknek a községek kénytelenek lesznek fizetést adni. Már pedig ha községi közigazgatás lesznek, kérem: nem kevesebb költségbe kerül-e akkor, ha ezen gyámok a községi árvaakat pénzét is kezelnek, mint a menzai költségbe fog kerülni a közpénztári kezelés, melyhez számos tisztviselőt kell ismét választani.

Hogy a községekre nézve mi előnyösebb, azt már egy előttem szólott képviselő ur Simonyi Lajos b. ur felemlítette, hogy a községekre nézve mindenesetre előnyösebb az, ha ők a maguk árva pénzét saját maguk használhatják, mert azok a községben maradván, sokkal könnyebben hozzájuthatnak, mintha a közpénztári kezelés hozatik be, melyhez sokszor 15, sőt több mértékegységnyi utat is kell tenni s akkor is az ottani kezelési rendszer vagy protecció miatt alig juthatnak hozzá s így nem azon község fogja élvezni a pénzt, melynek árva után a pénztárba folyt, hanem meglehet egyesek a protecció alatt, talán épen azok, kik sok esetben kevesebb garanciát képesek nyújtani, vagy a kik a községeknél ismét úszórára adnak a pénz kölcsön.

A községi kezelés ezen sokoldalú előnye mellett azt kellene hát indítványoznom, hogy mondja ki a t. ház, hogy ne az általán központi kezelést, hanem a községbenkénti kezelési rendszert fogadja el. Én azonban azt nem merném tenni, először nem merném azért, mert már több helyen be van hozva a közpénztári kezelés, és ennek átalakítása a mai viszonyok közt nehézségekkel és költségekkel jár és másodszor nem merném azért, mert némely megyében talán keresztül sem lehetne vinni; azért azt tartom legelőszérűbbnek, hogyha az addigi gyakorlat mellett megmaradunk, s ezen törvényjavaslatban oly dispositiókról gondoskodunk, melyek szerint ezen kezelési rendszernek meghatározása a viszonyok és körülményekhez képest az illető megyei törvényhatóságoknak hagyassék fenn, magától értetődően, hogy a törvényhatóságok ezen elhatározásukat a belügyminiszternek jóváhagyás végett feltesztelni tartoznak.

Ha én nem tudnám t. ház, és az igen t. miniszterelnök úr többször itt a házban tett nyilatkozataiból meggyőződve nem volnék arról, hogy ő nem a centralizáció, hanem a decentralizáció híve: akkor a törvényjavaslat ezen szakaszából azt kellene következtetnem, hogy a t. miniszterelnök úr ezen szakaszt azért vette fel a javaslatba, hogy azzal is a célt, a valódi centralizációt könnyebben elérhesse, mert nagyon természetes dolog az t. ház, hogy ott, a hol a decentralizáció még annyira híve van mint nálunk, egy államférfi sem meri egyszerre a centralizációt meresen életbe léptetni, hanem a decentralizáció egyes intézményeit lassanként szüntetni meg s ez által egyengeti az utat kitűzött célja felé.

T. ház! Az előadottak után, miután türelmével és jóindulatával megengedte nekem (Halljuk) röviden befejezni kívánom felszólalásomat, arra kérvén a t. házat, hogy méltóztatassék ezen tárgyat megfontolni és a kérdést a gyakorlatnak és a szükségnek megfelelőleg és a viszonyokhoz képest megoldani, mert én azt hiszem, hogy a községekben igen számos helyen rendkívül visszatartást fog ez kelteni, azon megyékben ugyanis, melyekben az árva nagyon

eddigelé községenként kezeltek, és a célnak is megfelelt. Ezen szempontból legelőszérűbb volna, ha a t. ház oly célból, hogy a kérdést kellőleg megfontolhassa, de már az előre becsajított indoknál fogva is, mely szerint ezen szakasz különben sem e fejezetbe tartozik, a következő indítványomat elfogadni méltóztatnék: Indítvány: „Ezen szakasz mint a 9. fejezetbe tartozó itt hagyassék ki.”

A pécsbányatelepi városi iskola és a magyarosítás kapcsolatban a társulati iskolának e tekintetbeni hivatottaságára.

Nem tartozik célohoz azon külső körülményeket felsorolni, melyek részben okot szolgáltatnak arra, hogy Pécsbányatelepen magyar tanítvány iskolát nyissunk; tekintettel azonban azon időtájról felszűrve dobott különféle nézetektől a legvalószínűbbre, mely mint az ok okozata szerepelt, kétségtelen, miként a városi tanügyterén irányadó s különösen e tekintetben tisztább látással bíró s emelkelt szellemű egyének azt magasztos eszmé vezérlé, hogy egyrészt egy magyar tanítvány iskola felállításával ott magyar irányt, szellemet és végelemzésben magyart teremtsenek; másrészt gyakorlati eredményt akart az iskolaszék e lehetőségről bemutatni a cs. kir. dunagőzhajzási társaságnak és az általa fenntartott iskola igazgatójának, sőt magának a tanítványnak, kik azzal gyanúsítottak, miként nem csak hogy germanizálnak, de a magyar nyelv és szellemek, hogy az hatásosabb alakban üyilvünjön, tért nem engednek. — Én épen a város által fenntartott iskola állapota után ítélve, akarom kimutatni, miként ha ezen fölfevések bírtak s még maig is bírnak némi alappal, korántsem lehet s nem szabad azokat a szó szoros értelmében venni; mert ha ezen vádakat alól sok tekintetből nem is oldhatók fel, de legalább hatalmas igazolást nyerne a körülményekben. Számolt-e akkor az irányadó község az ott helyi körülményekkel; viszonyba állította-e magát az oktatók ezekkel; s e tényezők egybevetésével alkotott-e magának a végéről legalább vázlatos képet: nem tudom; de felteszem, miként ezt tette is. Hanem aligha hitte akkor, a miről ma már meggyőződhetik, miként a gyakorlati siker nem lesz egyenes viszonyban az elméletben feltételezett eredménnyel. De tévedni emberi; s az, mi még ma tévesztett alkalmazás mellett talán káros is, böles alkalmazással áldásos is lehet. Azért ha az iskolaszék — akár a legközelebbi vizsgáló alkalmával sem egy, sem más tekintetben az eredményt nem látja várakozása színvonalán, azon ne csodálkozzék hanem találja meg annak okát az alább vázaltakban; másrészt győződjék meg: miként az iskola küldetésében azon kis körben, egyedül és az alkalmazott iránynyal nem fog maradni sikerrel vergődni.

A bányatelepi városi, egy a társulati iskola üvendékei közt a birodalom minden nemzetiségéből vannak, s ha ezek anyanyelvükön kívül meg egy nyelvet beszélnek, az a német; ezt hallják anyanyelvükön kívül legtöbbet mindazoktól, kikkel közvetlen érintkezésben állnak, ezek szűllő továbbra is, holnap már a jó ég tudja, a szélrózsa mely irányába folytatják útjukat. Hogy ily gyermekeket megmagyarosítani mily feladat, nem hivatkozom eszokokra, de például állítom tel a város külső iskoláját.

Az osztály szorgalmas tanítója, híven az intézet tulajdonképeni céljához, kapcsolatban a beszéd- és értelem gyakorlatokkal oda törekedik, miként a gyermek beszélni tanuljon; vagy ezen kísérletekkel egyetemben halad — az előirt tanmenet szerint — a meghatározott tantárgyól vagy helyesebben mondva haladna, ha folytonos akadályul a nyelv nem szolgálna. Nagyon természetes, mert magyarul tanítani, — hogy a tanítást minden ízében, minden irányban, egy a hogy azt a tanítás módja megköveteli — magyar nyelv értése nélkül nem lehet. Így német magyarázatra van utalva csak azért, hogy egy tárgyhalmaz magyar elnevezését megkönnyítse; ily kísérletekkel kell a tanítónak az alaki és szellemi képzelet rovására vesződnie, hogy tanítványai kellő fogékonysággal és hajlékonysággal bírjanak a magyar szó kiejtéséhez! Mert itt és ily körülmények közt érzékeltetni magyarul, szóba se jöhet, vagy ha igen, az tiszta gépiesség és a tanítás elveszti valódi célját. Minden előtt tehát magyart kell teremteni, hogy a tanítás kellő alakot öltön; hanem ez esetben a gyermek legalább egy évet elveszt, mert nem képes sem a tanító sem a tanítvány annak feldolgozására, mit az év és osztály szerint feldolgozni kötelezve volna; és a hiányt a tanulandóknak még a jövő évben is nehéz pótolni, s én azon tapasztalatot tettem, hogy a tanítvány vagy egy évet veszít, vagy meg kell a köteles éveket tolna, hogy a törvény követelte 6 évi tanfolyamot bevégezhesse. Nagyon csálódna azok, kik a többek közt Pécsbányasa viszonyait párhuzamba akarják állítani az ottaniakkal; ott tőlünk — egyéb tekintetekben is — egészen idegen és heterogen elemekből álló népség van, kiket nyelvünknek már folytonos változás és bizonytalan időhöz kötött tartozkodás miatt meggyőzni igen nehéz feladat. De azért Bányatelepet e tekintetben elhanyagolnunk bűn lenne, s meg kell tennünk a kitelhetőt a magyar nyelv ápolására és fokozására; és ehhez csak a bevégűt iránynyal nem békülhetek ki, csak azért is, mert a törvény követelményei érvényre emelése lehetőségét látom általa kockázatva. — *Először is az isko-*

lai törvényt kell alapjában megváltoztatnunk, mert a törvény maga az, mely a magyarosításnak meg a lehetőségét is kizárja. — Már maga azon tény, hogy hat iskolai év alatt oly anyag halmazt kell a néptanítónak feldolgoznia, mely egy ó, mint tanítványai minden lelki erejét igénybe veszi, — de amit eddig felemésztenni, főleg az osztatlan és egy tanítóval bíró népiskolában nem sikerült — tökéletesen lehetetlenül teszi a leghatározottabb érzelmi tanítónak is, hogy e mellett a magyar nyelvet maradékkal értékelje. — Megközelíthetőbb a siker ott, hol több tanító működik s ez okból épen nem tagadom, miként a társulati iskola — kellő figyelemre méltatva részéről a viszonyokat — ugyan sokat tehetne ez érdemben. — Mert hogy a városi iskola — e tekintetbeni elszigeteltségében és egyedül — szerencsésen nem halad, egyrészt a viszonyok, másrészt és főképp a törvény az, mely egy tanteremben kellő sikert biztosítani le nem kizárhatja akadályul szolgál.

Hogy tehát e tekintetbeni törekvéseinket siker koronázza, kell, miként a törvényhozás intézkedjék aziránt, hogy a magyar nyelv minden nem magyar ajkú iskolában a neki megillető helyet hova — előbb elfoglalja; s hogy ekkor is ne félje teljes eredményt várassunk, — az iskolai évek fenntartása mellett, a magyar nyelv javára — a felesleges vagy többlet tárgyakat kell törölni, vagy ha a kor előrehaladt indokával támogatva azokat megtartjuk, ugy az iskolai éveket kell emelniük.

Ami a mostani törvények mellett a nemzeti nagy érdek mellett történik, az nem egyéb természetlen kísérletnél.

Figyelemmel tehát a fentebbiekre, a magyar szellem és nyelv érdekében — a tanítás végcélja kockázata nélkül — tagadhatatlanul legtöbbet tehetne a társulati iskola; ezen iskola (és nem a városi) jelen tökéletes szervezetében volna egyedül hivatott, eszközileg képesített — bár a viszonyok szemmel tartása mellett nem azon nyomokon mint a városi iskola — többet tenni, nevezett érdemben. Hogy ez eddigelé nem történt, sajnos, de ennek oka nem a tanító karban, de a társulati vezérigazgatóságban fekszik; erre pedig azt kötelezni nem lehet; de ha az igazgatóságot a magyar földön felállított iskolához tisztán anyagi érdek köti is, mégis esélyesen esekednek, s a nemzet iránti kegyelet tanúsítása akkor, ha a tanács vesztélyezése nélkül szabadabb kezét engedne a tanítványnak; ezáltal csak rokonszenzűnket nyerné meg. Ami kevés ott e tekintetben történik, az kiválólag a tanítvány érdemeinek tudható be. Amit azonban a társulat a nemzet iránti kegyelethez eddig nem tett, jóvá teheti még; jóvá teheti főképpen, és előmozdithatja a legnagyobb mértékben az annyiszor hivatkozott feltételek, ha az általa felállított célba tett ozalában a vezérszellem majdan a magyar lesz. Itt fekszik különben alapja a gyökeres magyarosítás lehetőségének; sőt nem mondom esoda dolog, midőn állítom, hogy ha ezt minden kis községben keresztül vihetők, 2 évtized alatt magyarok volnánk; mert a többi közt nem szabad felednünk azon alakító hatást, melyet az iskola a szunnyadozásból felébresztett lelki erő irányára gyakorol elannyira, hogy ezt még a szűllő befolyás sem képes ellensúlyozni. De ilyesmiről nekünk csak álmodnunk lehet, s törvényeink temérdek hiánya, egy zűllt és nyomasztó anyagi viszonyaink mellett, anélkül, hogy az oktatás célját vesztélyeztetnénk, örvendünk lehetne azon haladás felett is, mely a hivatkozott érdekekben, tanítóink komoly munkássága mellett elérhetnénk, mert békés viszonyok közt ha nem is rohamosan, de fokoként mégis eljutnánk a nyelvi egység boldog korszakába.

H—sz.

Dunaszekcsői levelek.

X.

Eljutottunk végre a keserves multból az 1876. év bíróságadásához és pedig még csakis folyó évi május 11-én, tehát az ötödik hónapban — és ime a hosszú vajadás ismét „nem hegyeket, hanem pisukra egeret szűllt” és hozott világra ez is! Minden jószándék és akarat mellett is: „difficile est satyrum non scribere.” Egyébiránt beszélhetünk mi bármit is, a mi házi ügyeink kezelői megmaradnak a réginel. Hozhat az országos képviselőtestület törvényeket, bocsáthat ki a magas miniszterium szabályrendeleteket, pattoghat a megye törvényhatósága: hogy így, meg egy lesz, ha a rendelet nem teljesített stb. stb. — maradunk a réginel, a d a c t a tétik a szigorú parancs és a bíró s jegyző nem hagyja magát megszokott kényelmes eljárásában megzavartatni. A bíró például ítéletet mond és azt végre is hajtja anélkül, hogy törvényt tartana, csak úgy „igyakarom módjára”; a jegyző beárthatja az embereket még saját érdekűgyében is anélkül, hogy a tanácsot egybehívna. Volt ilyen eset nálunk legközelebb is — de hagyjuk máskorra, midőn ezen speciális ügy kerülend szoronyra.

Bíróságadás! valódi attentatum a bírói hatalom ellen; ki látta, a bírói s számadásra vonni? mi több, egy képviselő testület által, hiszen őt az egész érdemes község választotta meg bíróul, ha mindjárt a szavazók sokasága (?) 24—25 melukból állt is, mert a nagy többség még candidatiója, jelölésére ellen is óvatott. És lám a bíróságadás mégis megtörténik!

Bevétel: 6810 frt 17 kr.; kiadás: 6804 frt 69 kr.; tehát még marad is: 5 frt 48 kr. a jövő évre — természetesen a

kifizetetlen számlák kihagyottak a híres számadásból; majd csak az 1877. évi suli meg — de ez sem, hiszen lesz ex-pediens: „ki kell a népre vetni” s aztán minden rendben van. Nincs olyan kiadási összeg, melyet ezen az uton nem lehetne fedezni; már ez aztán szent igaz!

Például a fizetetlenek közé tartozik, hogy községi adó fejeben fölvetett kiadásul: 2852 frt 34 kr., de erre restantia van még: 293 frt. Abnormis állapot, hogy az irodai költségek előírányoztatott 60 frt és kiadott 75 frt. Mi jognál fogva? Ugyis ezen iroda költségek csak a jegyző jövedékét szaporítják, hiszen az így beszerzett tárgyakat az illetőknek ugys meg kell fizetni másodszor is. Ha már meg kell fizetni, minek akkor irodaköltség? A mit pedig szorosan hivatalosan használ el a jegyző, azt is a magából tehetné, miután évi jövedéke tetemesen emeltetett. Ez által is könnyítették a teher a község vállain: sok kicsi sokat tesz.

Ismét vége-hossza nincs a kiadásoknak, melyek a költségvetési előírányzatba nem vettek föl: kövívés 64 frt 10 kr., ács 45 frt, bádigos 12 frt 50 kr., bogárnár 5 frt 10 kr., ablakos 8 frt 5 kr. (ezen ominosus tétel minden évben előfordul!) kályharakás 2 frt 40 kr., lakatos 17 frt 85 kr., kovács 17 frt 30 kr. Ezen hírneves számadásban ismét előfordul, dacára a tégla s mész készletnek, tégla s mész 42 frt 15 kr.

Most jön azonban a java. A „községi szabályrendeletek”-ben D.-Szekesőre nézve a jegyző fizetését illetve ez áll: „2. A községi jegyző évi fizetése készpénzben 800 frt, ezenkívül az eddig használt szabad lakás és 7 hold 600 □ öl szántóföldnek és konyhakertnek kizárólagos használata a szigetben levő 2 hold kertnek használata egyedül személyére szolgál, továbbá saját és a iroda s zűllő szűllő 12 öl puhafa.” Ez világos és mégis, a nevezett számadás fölőlvadásakor a mértéken túl kiadott összeg tizelőfőrára föltűnést keltné és megrovatván, a jegyző részéről az mondatott, dacára a neki felmutatott „községi szabályrendeletek”-nek, hogy személyére neki 12 öl, az iroda részére pedig 4 öl, tehát összesen: 16 öl fa jár, hozzátevén, hogy a szabályrendeletekben ez így javítandó ki. Ekép a jegyző nem csak az igazság ellen vétett, hanem okmányhamisításra is serkentett; mi mindenesetre nem csekély vétéség. Ugyanez történt a városi házi szolgálóteret nézve, mely szintén nem említetik meg az idézett szabályrendeletekben: „A házi szolgáló nyér készpénzben 60 frtot és egy pár új szűllő.” Szerinte az öltözet is beirandó volna!

Ezeket főlemlítve s az illetők figyelmébe ajánlva, a számadásban előfordul mint kiadás fára a jegyző s városi házi részére: 234 frt 63 kr., mely összegnek a puhafa ölet 6 frtjával számítva megfelel 39 öl; ezen mennyiséget elfogadni nem lehet — mert ha a jegyzőnek 12 öl fája van, akkor a városi házi helyiségeinek fűtésére 27 öl fa kellene; mi valóban nevetéses; mert jól emlékezem, hogy próbakép e célra 10 öl ajánlatot. S ha ehez még hozzávesszük, hogy a kérdéses fa összevágatása, természetesen a jegyzőét is ideértve (minő jognál?) 36 frt 14 krba került: világosan kiderül a helyes gazdálkodás, melyet a városi háznál követnek! „közölónak, mondja a magyar, turós a háta.”

Hasonló ehez, hogy az annyiszor megrott ügyvédi illetékek és legelőper-költségek még mindig figurálnak és pedig nem csekély összegben: 64 frt 11 kr. és 72 frt 44 kr., összesen: 136 frt 55 kr.!

Elvégre, hogy mint az ebédhez confect is szokott járulni, a végső positio: 28 frt 82 kr. bolti apróságok. Így aztán épen kijön a: 6804 frt 69 kr. és még marad is, mint érintők, 5 frt 48 kr. ide nem tudva a fizetetlen számlákat, notandum bene!

Kiváncsiak vagyunk: vajjon kap-e illető helyről a bíró számadási fölmentvényt? A mult évi fölmentvény (ha hogy kapott) a képviselők gyűlésének eddigelé még nincs bemutatva.

Igy állván a községi ügyek, szerencsét kívánhatunk Duna-Szekesőnek sáfárainak miatta! Egyébiránt az idő ez ügyet is meg fogja érlelni s borura derít fog bekövetkezni.

Egy kis curiosumot is a t. olvasó fölvidítására. Midőn az ominosus tégla ügy fölmentült és a 42 frt 15 kről szűllő számla megrovatott, a bíró s jegyző közt formális összevadás történt, — az első azt állítván, hogy ő a számláról mitsem tud (talán a többitől is nagyon keveset vagy épen semmit?), a jegyző ellenben vitatta, hogy a számlát a bíró adta kezébe, a legbőle nem repülhetett az okmányok közé. Nemde gyönyörűsleges jelenet, valódi tableau! Ismétlődött az „árvtár”-i számadásokról is.

A curiosumhoz egy kis impertinentiát is fűztünk. Az egyik képviselőt két ízben is kiméletlenül megtámadta a bíró, a miért a számadási tételeket egy kissé szigorúabban kezdte rostálgatni s a ki nem egyenlített ügyeket a multból sürgetni. Illetlen és sértő kifejezései ellen az illető óvatott és hisztük, hogy a kellő lépéseket az ily hatalmakodások ellen meg is teendi. Furcsa fogalma lehet az ilyenféle bírónak és elnöknek mások jogáról és a törvény erejéről, mely az alkotmányos honpolgárnak jogokat ad és igazait megvédi. Még expectoratókat is használ, hogy így — meg amugy! Szegény tatár! sokáig kell még a bírópálcát viselni, nagyhatalmu ur, míg az illető megfélemlítetted! Más viharokat is látott az már lezajlani feje fölött; de azért még mindig jó

egészségnek örvend és megállja helyét, hol a haza s közjólét kívánja!

Ez alkalommal az „árvtár” és a „szegények tára” is előkért; minden egy füst alatt, hogy annál kevesebb idő feces-reltessék el (?) a községi ügyek megvitalgálására.

Az „árvtár” 23.362 frt 13/4 krt képvisel — az idén befolyt pénzekkel együtt, melyek ismét kiadattak kamatra, illetőleg a mult évi tőke: 22.340 frt 91/4 kr.

Duna-Szekeső városát még egyre 902 frt 93/4 kr. terhel is pedig városi házépítési költségre föl vett kölcsön fejében. Ennek törlesztése hatalmasan sürgtetett is a tett intézkedések folytán hinni akarom, hogy ez ügy végre valahára tisztába hozatik. Egyik levelemben csak 700 frt tartozást hoztam föl; de a fölmutatott számk a 902 frt 93/4 kr. mellett szűllnek, tehát még terhelőbb összeg, mely azonban most már olvadozni kezd, a hátralékok behajtása és az eladott házhelyek értékeinek lefizetése által. Egyébiránt a jövő évben is figyelmünk tárgya leend ez ügy.

A „szegények tára” így áll: Tőke: 1941 frt 70 kr., mely az utóbbi év kamataival: 135 frt 92 kr. és 22 frt 40 kr. bírsággal szaporodván, levonván a 29 frt 25 kr. kiadást, a jelenlegi tőkeálladék: 2061 frt.

Határozatba ment, hogy a kamatokból a helybeli szegényeknek évente 25 frt adassék a képviselőtestület kijelölése szerint.

Még csak azt jegyezzük meg az érintett számadásokra nézve, hogy a kellő ellenőrködés és a nyilvánosság maholnap tisztába hozandja a kezelést és a közügyek fölírulását nálunk is eszközöndi. Vederemo! *Sarlós Gerő.*

HIVATALOS.

Földmívelés ipar és kereskedelmi m. kir. Miniszter 10.779 sz. Budapesten, 1877. június 15-én. Valamennyi törvényhatóságunk. Több vaspálya igazgatóság által azon jelentés tételét hoztam, hogy a Németországba, illetőleg a Lajthán túli külföldre szánt állati nyestermény küldemények a németországi vasutigazgatóságok által csak azon esetben vétetnek át tovább szállítás végett ha a hiteles magyar szűllő egészségügyi bizonylatokhoz a német fordítás is mellékeltek; — figyelmeztetem említeggva a törvényhatóságot hogy az 1874. évi XX. t. c. illetőleg az 1874. szűllő számú rendelet 30 §-a 7-ik pontjának a f. betűje alatt felsorolt és külföldre szánt rakományokat vézmentes helyről való szárazításukat bizonyított hiteles okmányok jövére német fordítással is ellátandók, illetőleg a német fordítás is mellékelendő, miután az ily küldemények tovább szállítása a külföldre által német fordítással ellátott szárazítás okmányok hiányában megtagadott és így átvétetni sem fognak. Nehogy a külföld fentebbi intézkedésének be nem tartásából egyesekre kár és késedelem háromljon, ezen intézkedés a törvényhatóság területén mielőbb és a legkiterjedtebben közhírré teendő és egyidejűleg az állat szemlélt bizottságokkal is közlendő. Trefort s. k.

Különfélék

Julius hó elsején ez év harmadik évnegyede kezdődik. T. olvasóink közül azokat, kiknek előfizetése e hó végéig lejárt, kérjük, hogy újítsák meg előfizetéseiket minél előbb, nehogy a lap küldésében fenakadás történjenk.

A „Pécsi Figyelő” előfizetési ára július—december féltre 2 frt 50 kr., július—september negyed évre 1 frt 25 kr. Előfizetheti a lap homlokán megnevezett helyeken.

— Lapunk mai számához van mellékelve az „Egyetértés” című jelesen szerkesztett, tisztán magyar és független lap előfizetési felhívása, melyet ajánlunk olvasóink figyelmébe. Az említett lap egyedüli a magyar lapok közt, mely a harcéri híreket leggyorsabban és leghitelesebben közli.

— *Veber Ferenc, városunk fia szives volt egyik művét a pécsi jótékony nőegyletnek kiállítani végett elküldeni. A festmény f. hó 27-től kezdve egy hétig a nemzeti kaszinó emeleti termében és pedig reggeli 10—12, délutáni 2—6 órákban tekinthető meg tiz krajcar belpóti díj mellett.*

— *A cisterci rend pécsi főgymnasiumának az elmúlt tanévről kiadott értesítvénye szerint volt ez intézetnek ez évben összesen 362 rendes hallgatója, kik közül 195 csak magyarul, 145 magy. és németül, 7 magy. ném. és tótul, 15 pedig magy. és szerbül beszél. Az intézet állapota s a tantervezéről szóló többi stat. adatok nagymértű haladásra jeleznek. Ez értesítvényből felemlítjük még, hogy a főgymnasium ifjúság szabályszerű fölvele augusztus hó 30., 31. és szeptember hó 1-én történik délelőtt 9—12-ig, délután 2—4-ig. A fölvelet a következő feltételek mellett történik: 1. Az I. osztályba csak 9 évet betöltött növendék vétethetik föl, mi kezesztve vagy egyéb hiteles szűllőesi bizonyítvány alapján igazolandó. Az ismeretek mértékére nézve megköveteltetik, hogy a népiskola IV-ik osztályának tanulmányában kezdő jártasságokkal birjon; ezen jártasságot tartozik a növendék külön fölveteli vizsgálattal igazolni.*

